

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība

PHARE projekts Nr. 2003/004-979-01-03

**„KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS BIROJA
INSTITUCIONĀLĀS UN PROFESIONĀLĀS KAPACITĀTES
CELŠANA”**

(identifikācijas nr. KNAB 2005/12)

C daļa: Ziņojums par ES fondiem

Eksperte Suzanna Mollere Nīlsena

2006

Saturs

1.	Ievads	3
2.	Institūciju komplekss	5
3.	Struktūrfondu vadība	7
3.1	Pārskats par struktūrfondi	7
3.2	Struktūrfondu vadība un kontrole	8
3.3	8	
4.	SF tiesiskais un institucionālais ietvars Latvijā	12
	Tiesiskais ietvars	12
4.1	Komentāri	15
5.	Krāpšanas apkarošana ES un Struktūrfondos	18
	Krāpšana ES	18
5.1	Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs (OLAF)	19
5.2	Krāpšanas un pārkāpumu veidi Struktūrfondos	20
6.	Labās prakses piemērs	23
7.	Noslēguma piezīmes	26
8.	Pielikumi	28

Saisinājumu saraksts

GSV	Grantu shēmas vadītājs
UI	Uzraudzības iestādes
DG	Ģenerāldirektorāts
ELVGF	Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālais Attīstības fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ZVFI	Zivsaimniecības Virzības Finanšu instruments
CRD	Cilvēkresursu attīstība
SI	Staprnīekinstitutūcija
IAN	Iekšējā audita nodaļa
KNAB	Korupcijas Novēršanas un apkarošanas birojs
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
VI	Vadošā iestāde
DV	Dalībvalstis
PP	Programmas papildinājums
MI	Maksātāja iestāde
SF	Struktūrfondi
VPD	Vienotais programmdokuments
TP	Tehniskā palīdzība

1. Ievads

Šis dokuments veido Aktivitātes C par ES fondiem integrētu rezultātu.

Ziņojuma pamatā ir divas martā un aprīlī realizētās misijas, lai satiktos ar KNAB darbiniekiem, kā arī svarīgākajām personām ārpus KNAB. Ir notikušas deviņas tikšanās ar svarīgākajām iestādēm, akcentējot satikšanos ar Struktūrfondu pirmā un otrā līmeņa realizējošajām institūcijām.

Notikušas tikšanās ar sekojošajām institūcijām:

- KNAB, Korupcijas Novēršanas un apkarošanas biroju
- *Delna, Transparency International* Latvijas nodaļu
- Valsts Kontroles Analīzes un attīstības departamentu
- Ekonomikas Ministrijas Finanšu departamentu
- Finanšu Ministrijas ES Fondu departamentu
- CFLA, Programmu kontroles un Vadības departamentiem
- Valsts Reģionālās attīstības aģentūras Atbalsta departamentu
- Lauku Atbalsta dienesta Atbalsta departamentu
- *Providus*, pētniecības institūtu

KNAB bija lūdzis pievērst īpašu uzmanību un satikties ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA). Taču noorganizēt tikšanos ar LIAA neizdevās.

Atbilstošos Latvijas likumus un materiālus sagādāja projekta vietējā koordinatore.

Papildus tam, iegūstot fona informāciju salīdzinošajai analīzei, tika veiktas telefonintervijas ar ES Komisijas un ES Struktūrfondu administratoriem.

Tas kopā veido šī ziņojuma bāzi, izvērtējot ES struktūrfondu un kohēzijas fondu piešķiršanu novērtējumam un salīdzinošai analīzei.

Tāpat kā Sākuma ziņojums šis Ziņojums sastāv no diviem savstarpēji saistītiem elementiem:

- Latvijas likumdošanas par ES struktūrfondu un kohēzijas fondu novērtējums un salīdzinoša analīze.
- ES likumdošanas un prakses ES fondu piešķiršanas un izmantošanas kontroles jomā analīze, tai skaitā – ES valstu prakse attiecībā uz iespējamajiem korupcijas riskiem ES fondu piešķiršanā.

Šī Ziņojuma galvenie rezultāti un atradnes tiks prezentētas KNAB seminārā 2006. gada 21. jūnijā.

Ziņojumam ir sekojošā uzbūve:

2. nodaļa īsi raksturo institūciju kompleksu, kurā notiek Struktūrfondu vadība, lai iezīmētu faktorus, kas varētu ietekmēt Struktūrfondu vadību.

3. nodaļa sniedz pārskatu par ES likumdošanu un praksi Struktūrfondu vadības un kontroles jomā.
4. nodaļā ietverts konkrēts Latvijas Struktūrfondu vadības ietvara apraksts un novērtējums.
5. nodaļa sniedz pārskatu par krāpšanu Struktūrfondos un kopējām ar pārkāpumiem Struktūrfondos saistītajām problēmām.
6. nodaļa sniedz Dānijas Eiropas Sociālā fonda administrēšanas piemēru.
7. nodaļā iekļautas noslēguma piezīmes.

Šo Ziņojumu sastādījusi īstermiņa eksperte Suzanna Mollere Nīlsena

2. Institūciju komplekss

Institucionālā vide rada zināma veida attiecības un sociālo praksi un vai nu nosoda vai iemūžina „sociālās normas”.

Pastāv tendence, ka jēdziens „interesu konflikts” kā korupcijas daļa ir spēcīgāks Ziemeļeiropas valstīs nekā Dienvideiropas valstīs. Šīs atšķirības starp valstīm (un pat valstu iekšienē) ir atkarīgas no „uzticēšanās līmeņa” valsts pārvaldei.

Tas, cik lielā mērā valsts pārvalde iemieso ētikas kodeksu vai valsts ierēdņi – pilsoniskās atbildības, pienākuma vai pat goda jūtas, būs atkarīgs ne tikai no tradīcijām vai sociālajām normām, bet no plaša diapazona ietekmes faktoriem.

Pārvaldes veido institūciju kompleksu, un kaut gan dažās valstīs ir noteiktas skaidras robežas starp tās darbinieku un organizāciju noteikumiem un citām sabiedrības daļām, turpretim daudzu citu valstu pārvaldi caurvij ārējas politiskas ietekmes un sociālās prakses.

Publiskajā dienestā ētikas infrastruktūras diapazons ietver pasākumus, sākot ar pārvaldes iekšējiem mehānismiem, beidzot ar ārējo ietvaru un tās pilsoniskās sabiedrības raksturu, kurā attiecīgā pārvalde darbojas:

- Politiskās saistības
- Efektīvs tiesiskais ietvars
- Iedarbīgi atbildības mehānismi
- Pielietojams rīcības kodekss
- Profesionālās socializācijas mehānismi (ieskaitot apmācību)
- Atbalstoši apstākļi valsts dienestā
- Kāda ētiku koordinējoša orgāna pastāvēšana
- Aktīva pilsoniskā sabiedrība, kura attiecībā uz valsts amatpersonu rīcību realizē sargsuņa funkcijas.

Šie elementi iemieso politiskās līderības, virzības un vadības sistēmu pārvaldē, bet ir ārkārtīgi atkarīgi no tās ārējiem apstākļiem.

Atsevišķu ierēdņu uzvedība būs atkarīga gan no birokrātijas iekšējās stimulu sistēmas - kāpēc publiskā dienesta darbinieki sniegs korumpētas darbības, gan ārējās stimulu struktūras, kura noteikts pieprasījumu pēc korumpētas rīcības no privāto reģentu puses.

Šī stimulu struktūra noteikta gan privātpersonu, gan valsts amatpersonu „pašlabuma meklēšanas” darbības apjomu – proti, to pakāpi, kādā abas iesaistīties tajā, ko varētu dēvēt par „nelikumīgu apmaiņu”, maksājot un pieņemot kukuļus un iesaistoties vienošanās krāpt publisko sektoru abpusēja labuma gūšanas nolūkā.

Struktūrfondu (SF) vadība visās dalībvalstīs (DV) tiek realizēta šajos dažādajos institūciju kompleksos, kas ietekmē efektivitāti un korupcijas un krāpšanas iespējas.

Tādējādi SF vadības sistēmā atspoguļojas tas, kā dažādās valsts pārvaldēs tiek pieņemti lēmumi, kā tiek plānots un piešķirts finansējums. SF vadībā iespējams identificēt visas vispārējās pārvaldes problēmas.

Tomēr SF administrēšanas sistēmas un programmu ieviešanas noteikumi var efektīvi funkcionēt pat tādos institūciju kompleksos, kuros ir zema līmeņa uzticēšanās un augsts vispārējais korupcijas līmenis.

Tātad izveidotajai sistēmai - noteikumu, kontroles un reālo projektu ieviešanas metožu izpratnē - var būt svarīga loma, pat ja korupcija pastāv citās institūcijās un sabiedrībā.

3. Struktūrfondu vadība

3.1 Pārskats par struktūrfondu

Kopējais SF apjoms 2000. – 2006.g. ir 195 miljardi eiro.

Ir sekojošie četri SF veidi:¹

- Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) galvenokārt iegulda palīdzību tajos reģionos, kuru attīstība atpaliek vai kuros notiek ekonomiskas pārmaiņas, vai kuri saskaras ar strukturālām grūtībām.
- Eiropas Sociālais fonds (ESF) galvenokārt sniedz palīdzību saskaņā ar Eiropas nodarbinātības stratēģiju;
- Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds (ELVGF) Virzības nodaļa palīdz attīstībā atpalikušu lauku rajonu attīstībā un strukturālā adaptācijā, uzlabojot to lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu ražošanas, pārstrādes un mārketinga efektivitāti;
- Zivsaimniecības Vadības finansu instruments (ZVFI) atbalsta pārstrukturizāciju zivsaimniecības sektorā.

Lai uzlabotu strukturālo pasākumu efektivitāti Regula (EK) Nr. 1260/1999 samazināja mērķu skaitu no septiņiem iepriekšējā periodā (1994. – 1999.) līdz trim 2000. – 2006. g.

Tāpat arī Regula samazināja Kopienas Iniciatīvas no 13 1994. – 1999. g. līdz četrām 2000. – 2006.g. Iniciatīvas ir sekojošas:

- *Interreg III*, kuras mērķis ir stimulēt pārrobežu, transnacionālo un starpreģionālo sadarbību
- *Leader+*, kas veicina lauku attīstību
- *Equal*, kas veicina jaunas dažādas diskriminācijas un nevienlīdzības pieejai darba tirgum apkarošanas metodes
- *Urban II*, kas atbalsta panīkušu pilsētu, lielpilsētu un priekšpilsētu ekonomisko un sociālo atdzimšanu.

SF piešķiršanas veids ir atkarīgs no pienākumu sadales starp Eiropas Komisiju (EK) un dalībvalstīm (DV):

- Komisija ved pārrunas par un apstiprina valstu iesniegtās attīstības programmas un piešķir finansējumu;
- Valstis un to reģioni vada programmas, ievieš tās, izvēloties, kontrolējot un novērtējot projektus;
- Komisija dod savu ieguldījumu programmu uzraudzībā, tā rezervē un izmaksā apstiprinātos maksājumus un pārbauda izveidotās kontroles sistēmas.

¹ Sīkāk par katra fonda darbības apjomu un paredzamajiem mēriem skat. Sekojošajās regulās: Padomes 1999. gada 21. jūnija Regula Nr. 1260/1999, kas nosaka vispārējos SF nosacījumus; Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 12. jūlija Regula par ERAF; Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 12. jūlija Regula Nr. 1784/1999 par ESF; Nr. 1257/1999 par ELVGF; Nr. 1263/1999 par ZVFI.

3.2 **Struktūrfondu vadība un kontrole**

3.3

Jebkuras SF finansētas programmas detalizēta vadība aizvien ir attiecīgās DV pienākums. Var uzskatīt, ka SF tiek realizēti deleģēšanas ķēdes ietvaros. Šī principā/ aģenta struktūras piemērošana nozīmē, ka attiecības starp ES un DV iespējams uzskatīt par līgumattiecībām.

Kaut gan plašākās programmas prioritātes tiek noteiktas sadarbībā ar Komisiju, tomēr pasākumu un praktisko projektu izvēle ir tikai DV atbildība, kaut gan tai jāsaņem Komisijas apstiprinājums.

Svarīgākais regulējums, ar kuru, tā tiek uzskatīts, tiek definēti organizatoriskie principi, saskaņā ar kuriem noteiktas vadības un kontroles sistēmas, ir it īpaši sekojošie EK Padomes Regulas Nr. 1260/ 1999 panti:

- 32. pants, kas nosaka Eiropas Komisijas pieņemtās maksājumu procedūras un Maksātājas iestādes pienākumus (starpposma maksājumus, saldo maksājumus, u.t.t.)
- 34. pants, kas nosaka Vadošajai iestādei veicamās darbības (finansēto darbību efektivitāte un pareizums, finansiālo un statistikas datu apkopošana un nosūtīšana, gada ziņojuma par izpildi sagatavošana, u.t.t.)
- 38. pants, kas nosaka vispārējos dalībvalstu pienākumus finanšu kontroles jomā.
- 39. pants, kurā ietverti nosacījumi, kad ir nepieciešami labojumi finansējumā, un noteikumus to apjoma noteikšanai;
- 40. pants ietver vispārējos nosacījumus iepriekšējai, starpposma un paveiktā vērtēšanai;
- 41. pants ietver konkrētos kritērijus iepriekšējā novērtējuma veikšanai;
- 42. pants ietver konkrētos kritērijus starpposma novērtējuma veikšanai;
- 43. pants ietver konkrētus kritērijus paveiktā novērtējuma veikšanai;
- 44. pants ietver nosacījumus ar izpildi saistītās rezerves novērtēšanai.

Ar Kopienas regulējumu ieviesto noteikumu pamatā ir ar līdzfinansēto darbību vadību un kontroli saistīto galveno funkciju definīcija:

- Vadošā iestāde
- Maksātāja iestāde
- Starpniekinstitūcijas
- Parastās pārbaudes (1. līmenis)
- Izlases veida darbības pārbaude (2. līmenis)

DV katrai programmai ir jāieceļ Vadošā iestāde. VI atbild par visām attiecīgajā intervencē iekļautajām darbībām, īpaši uzsverot vadības un ieviešanas efektivitāti un noteikumu ievērošanu.

Saskaņā ar Padomes Regulas Nr. 1260/1999 32. un 34. pantu VI ir sekojošie uzdevumi:

- Atbildība par SF palīdzības vadību, ieskaitot
- atbilstošu finansiālu, vadības un grāmatvedības sistēmu izveidošanu;
- Iekšējās kontroles ieviešana, datu un progresu ziņojumu apkopošana uzraudzības un novērtēšanas mērķiem, sniedzot informāciju par:
- Izdevumiem, izmantojot finanšu tabulas;
- Iesniegt priekšlikumus par finansējumu korigēšanu un programmas papildinājuma korekcijām.

Tāpat arī tiek izveidotas Uzraudzības komitejas, tas vienmēr ir DV pienākums. Šīs komitejas vada VI pārstāvis, nodrošinot strukturālo pasākumu efektīvu un kvalitatīvu ieviešanu.

DV un Komisija noslēdz finansēšanas līgumu, saskaņā ar kuru Komisija apņemas izmaksāt gadskārtējos rezervētos asignējumus, pamatojoties uz pieņemtajiem programmdokumentiem.

DV katrai programmai ieceļ Maksātāju iestādi (MI), kas darbojas kā starpnieks starp galīgajiem ieguvējiem un Komisiju. Saskaņā ar Padomes Regulu Nr. 1260/1999 un Komisijas Regulu Nr. 438/2001 MI atbild par pareizu naudas plūsmas nodrošināšanu. MI sadarbībā ar VI uzrauga galīgo ieguvēju izdevumus un nodrošina Kopienas likumu ievērošanu. Fiziskā fondu (maksājumu asignācija) no ES uz DV reāli notiek tad, kad Komisija atmaksā reālos izdevumus galīgajiem ieguvējiem, atbilstoši MI apstiprinājumiem un apliecinājumiem.

SF regulējumā dota iespēja, ka nacionālā vai reģionālā atbildīgā iestāde nodod kādas programmas vai apakšprogrammas vadību Starptarniekinstitūcijai (SI). SI ir publiska vai privāta organizācija vai dienests, par kuras darbību atbild vadošā vai maksātāja iestāde un kura to labā veic uzdevumus attiecībā ar galīgajiem ieguvējiem vai arī organizācijām vai uzņēmumiem, kas veic darbību (Regula Nr. 438/2001, 2. pants).

Pieaugošā programmu vadības decentralizācija pieprasa uzlabotas pārbaudes sistēmas, kas ir DV uzdevums. Pati Komisija uzrauga VI un MI izveidoto sistēmu efektivitāti.

MI atbild par maksājumu pieprasījumu apstrādi, apstiprināšanu un iesniegšanu, kā arī maksājumu iekasēšanu no Komisijas, un nodrošina to, ka galīgie ieguvēji saņem tiem pienākošos maksājumu apjomus, saskaņā ar EK Regulas Nr. 1260/1999 9. un 32. pantu.

Ja VI un MI ir viena un tā pati vai atrodas vienā organizācijā, tad ir jānodrošina adekvāts attiecīgo funkciju nošķirums (Regulas Nr. 438/2001 panti 3 un 9 § 4).

Parastās pārbaudes (pirmā līmeņa) tiek veiktas paralēli intervenču vadībai, un tās pārstāv visi tie kontroles pasākumu, kurus veic VI, MI un SI.

Izlases veida pārbaudes pasākumu (otrais līmenis) mērķis ir pārbaudīt ieviesto vadības un kontroles sistēmu efektivitāti un, pamatojoties uz selektīviem kritērijiem un riska analīzi, izdevumu apliecinājumus, kas tiek iesniegti dažādos līmeņos (Regulas 438/2001 10. pants).

Šādai darbībai ir jāaptver ievērojama darbību izlase, kas aptver vismaz 5 % no kopējiem atbilstošajiem izdevumiem. Izlases veida pārbaudes tiek vērstas arī uz nobeiguma apliecinājuma iegūšanu. Parasti šādus apliecinājumus sastāda persona vai departaments, kas ir funkcionāli neatkarīgs no ieceltās VI, vai arī MI persona vai departaments, kas atbild par sertifikāciju saskaņā ar Regulas Nr. 1260/1999 38.1.d. pantu, kā arī šādas personas vai departamenti SI (Regula Nr. 438/2001 15. pants).

Pamatprincips, saskaņā ar kuru darbojas vadības un kontroles sistēma, ir ar līdzfinansēto iniciatīvu ieviešanu saistīto komponentu integrācija:

- Vadības darbības (programmu plānošana, vadība, maksājumi, ziņošana, u.t.t.);
- Riska novērtējums
- Parastās pārbaudes aktivitātes (1. līmenis)
- Izlases veida pārbaudes aktivitātes (2. līmenis);
- Uzraudzības sistēma.

Vadības darbībai ir jānodrošina ieviešanas efektivitāte un pareizība, it īpaši – attiecībā uz Regulas 1260/1999 34. pantā minētajām darbībām.

Riska analīze ir darbība, kas ļauj identificēt un uzraudzīt tos iekšējos un ārējos faktorus, kas var traucēt intervences mērķu sasniegšanā, it īpaši attiecībā uz stabilas finansiālās vadības mērķiem, kas būtu uzskatāmi gan par stratēģiskiem, gan vadības un finansiāliem riskiem.

Stratēģiskie riski ir saistīti ar programmu vadlīniju, uzdevumu un Kopienas resursu definēšanu. Vadības riski ir saistīti ar ieviešanas darbības procesiem (piemēram, iepriekšējā izpētē norit pārāk ilgi, nepietiek personāla, u.t.t.). Finanšu riski izriet no resursu nepareizas izmantošanas vai zaudēšanas (piemēram, nepareizs resursu piešķirums konkrētam ieguvējam, finansiālās korekcijas, u.t.t.) Vadības un kontroles sistēmas nav iespējams izveidot bez preventīvas riska analīzes.

Parastās (1. līmeņa) un izlases veida (2. līmeņa) aktivitāšu pārbaudes aprakstītas iepriekš.

Atbilstoši organizācijas raksturam izlases veida darbības pārbaudes un nobeiguma apliecinājuma izdošanu (EK Regulas 1260/1999 38.1.f. pants) var uzticēt vienai vai vairākām personām, ar nosacījumu, ka:

- kontroles uzdevumi ir pienācīgi nošķirti no darbības ieviešanas vai maksāšanas uzdevumiem
- personām vai nodaļām, kas atbild par nobeiguma apliecinājuma izsniegšanu, ir jābūt funkcionāli neatkarīgām no VI, par apliecinājumu atbildīgās MS nodaļai vai personai, saskaņā ar Regulas 1260/1999 38.1.d. pantu, un no starpniekinstitūcijām (Regula 438/2001, 15. pants).

Katra administrācija var izlemt, vai veikt izlases veida pārbaudes tieši vai caur neatkarīgām institūcijām. Tāpat arī iespējams kā ārpalpojumu piesaistīt intervences nobeiguma apliecinājuma izsniegšanu.

Lai nodrošinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu, ir nepieciešama augšminēto komponentu cieša integrācija, ko iespējams panākt ar pareizu informācijas apriti; Kopienas programmas gadījumā šādu apriti iespējams nodrošināt caur monitoringa sistēmām, kas var būt kā informācijas sistēma, kas atbild par intervences fizisko, finansiālo un procesuālo uzraudzību.

Pasākumi kļūdu un pārkāpumu novēršanai un kļūdu atklāšanai un labošanai ir vieni no galvenajiem vadības un kontroles sistēmas mērķiem. Par intervenci atbildīgajai administrācijai ir jārealizē caur pirmā līmeņa kontroles un vadības procedūrām īpaši izveidoti pasākumi kļūdu un pārkāpumu novēršanai. Par otrā līmeņa kontroli atbildīgajai iestādei ir jāpārbauda šīs sistēmas vispārējā uzticamība un jāatklāj un jāziņo par atkāpēm.

Pareiza vadības un kontroles sistēma darbība nav iedomājama bez riska novērtējuma, ko veic par otrā līmeņa kontroli atbildīgā iestāde, kas ir jāizmanto kā pamats, izraugoties aktivitātes izlases veida pārbaudēm. Galveno riska faktoru noteikšana un novērtēšana ir būtiski svarīga, it īpaši saistībā ar nepieciešamību noteikt izlases veida pārbaudēm izraudzīto aktivitāšu apjomu un dabu, kas izmantojamas, lai pārbaudītu vadības un kontroles sistēmas uzticamību. Novērtēšanas vajadzībām riskus iespējams klasificēt kā:

- no vadības sistēmas izrietošie riski;
- kontroles riski; proti, iespējamība, ka sistemātiska kontrole nespēs novērst vai atklāt kļūdas un pārkāpumus.

Kopumā no sistēmas izrietošie riski ir saistīti ar tādiem faktoriem kā:

- attiecīgā tiesiskā regulējuma sarežģītība;
- daudzie vadības līmeņi
- maksājumi tiek veikti, pamatojoties uz pieteikumiem un / pašapliecinājumiem;
- operāciju absolūtā vērtība
- galīgā ieguvēja veids un raksturojums
- vadības personāla nepietiekamās prasmes.

4. SF tiesiskais un institucionālais ietvars Latvijā

Tiesiskais ietvars

DV, atkarībā no valsts lieluma, kā arī centralizācijas tradīcijām un citiem faktoriem, piemēram, politiskiem apsvērumiem, ir izvēlējušās dažādus SF administrēšanas veidus.

Pamatojoties uz turpmāk izklāstīto struktūru, Latvijas SF vadības sistēma pamatojas uz tādu tiesisko ietvaru, kas nosaka centralizēto fondu finansējumu un kurā saturs un fondu realizēšana ir decentralizēta.

Latvijas SF vadības tiesisko ietvaru veido sekojošie galvenie dokumentu veidi:

- Vienotais programmdokuments, 2004. g. 17. jūnijs
- EU Struktūrfondu vadība, Ministru Kabineta 2004. gada 30. marta Noteikumi No. 200.
- Finanšu Ministrijas Instrukcija
- Līgumi, kas noslēgti starp Vadošo iestādi un katru 2. līmeņa starpniekinstitūciju, līgumi, kas noslēgti starp Vadošo iestādi un Maksātāju iestādi.
- Likums „Par interešu konflikta novēršanu valsta amatpersonu darbībā”.

Vienotais programmdokuments (VPD), Latvijas 1. mērķa programmā ir piecas prioritātes, kurās jomās Latvijas aktivitātes finansē SF:

- Teritoriālās kohēzijas veicināšana, finansē ERAF ;
- Uzņēmumu un inovāciju atbalsts, finansē ERAF;
- Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana, finansē ESF
- Lauku reģionu un zivsaimniecības attīstība, finansē ELVGF un ZVFI
- Tehniskā palīdzība

Kopējais SF piešķirums Latvijā laika posmā no 2004. līdz 2006. gadam, ieskaitot līdzfinansējumu, ir gandrīz 860 miljoni eiro:

Struktūrfonds	Kopā (SF + līdzfinansējums)
ERAF	490 000 000 EUR
ESF	182 000 000 EUR
ELVGF	140 000 000 EUR
ZVFI	43 000 000 EUR
Tehniskā palīdzība (ERAF, ESF, ELVGF)	23 000 000 EUR

Visas SF finansētās aktivitātes tiek iedalītas 3 ieviešanas tipos:

Nacionālās programmas	Projektu pakete, kas tiek izstrādāta saskaņā ar konkrēto nozaru nacionālajām stratēģijām Projekti savstarpēji nekonkurē
Atklāts konkurss	Atklāts konkurss
Grantu shēmas	Tādi paši nosacījumi kā atklātiem konkursiem

Likums par ES Struktūrfondu vadību

Šī likuma mērķis ir noteikt SF vadību Latvijā, ciktāl šī vadība nav noteikta ES likumdošanā. Likumā noteiktas SF vadībā iesaistīto institūciju tiesības un pienākumi, Uzraudzības komitejas un Vadības komitejas pieņemto lēmumu statuss, kā arī SF vadībā iesaistīto institūciju lēmumu pieņemšanas, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība.

Tādējādi šis likums nosaka:

- SF vadībā iesaistīto institūciju vispārējos uzdevumus un pienākumus;
- Deleģējumu Ministru Kabinetam regulēt SF vadības konkrētas jomas;
- Administratīvo procesu un procedūras SF projektu pieteicējiem, kas atšķiras no Administratīvā Procesa likumā aprakstītās parastās administratīvās procedūras.

Īsumā, SF vadībai Latvijā ir noteikts sekojošais institucionālais ietvars:

1. Vadošā iestāde – Finanšu ministrija

Uzdevumi:

- Izstrādāt VPD, PP un TP Nacionālo programmu;
- Vispārēja programmas vadība, ieviešana, kontrole, uzraudzība un novērtēšana;
- Uzraudzības un Vadības komiteju sekretariāts

2. Maksātāja iestāde – Valsts kase

Uzdevumi:

- Finanšu vadība un maksājumu apstrāde

3. Pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas - ministrijas

Uzdevumi:

- Izstrādāt nozares intervences nacionālo programmu projektos
- Izraudzīties projektus saskaņā ar vispārējiem kvalitātēs un konkrētiem kritērijiem
- Apstiprināt grantu shēmas, nacionālās programmas

4. Otrā līmeņa starpniekinstitūcijas un grantu shēmu vadītāji

Uzdevumi:

- Izsludināt pieteikumu pieņemšanu
- Pieņemt projektu pieteikumus un nodrošināt administratīvu izvērtējumu
- Kontaktēties ar galīgajiem ieguvējiem vai personām/ uzņēmumiem, kuri Nacionālo programmu gadījumos veic darbības, aicināt iesniegt pieteikumus grantu shēmām
- Veikt kontroli

Ir sekojošās iestādes un vadītāji:

ERAF	Centrālā Finanšu un līgumu aģentūra
ESF	Valsts Nodarbinātības dienests (pasākumi nodarbinātības veicināšanai)
ESF	Profesionālās Izglītības attīstības (pasākumi izglītības veicināšanai)
ELVGF/ZVFI	Lauku Attīstības dienests
Grantu shēmu vadītāji	Latvijas Attīstības aģentūra Sabiedrības integrācijas fonds Sociālās Palīdzības fonds Valsts Reģionālās attīstības aģentūra

5. Vadības komiteja – kopā 4, viena katram Struktūrfondam

Uzdevumi:

- Apstiprināt vadlīnijas pretendentiem, ieskaitot projekta pieteikuma formu un standartlīgumu starp 2. līmeņa SI/GSV un gala ieguvēju/ personu vai uzņēmumus, kas veic darbības SF Nacionālo programmu ietvaros;
- Sniegt viedokli par: atklāto pieteikumu konkursu projektu sarakstiem, SF Nacionālajām programmām un to projektiem, grantu shēmām;
- Regulāri uzraudzīt prioritāšu un pasākumu ieviešanu katra SF līmenī.

Finanšu Ministrijas rīkojumi

Latvijas 2001. gada 31. oktobra „Likums par iekšējo auditu” ietver sekojošos nosacījumus:

Ministrija vai iestāde, kuru Ministru Kabinets vai Saeima ir pilnvarojis veikt ieviešošās iestādes funkcijas veic EK daļēji vai pilnībā finansēto programmu un projektu iekšējos auditus, tai skaitā – pašvaldībās un uzņēmumos, kas saņēmuši finansējumu EK programmu vai projektu ietvaros.

Finanšu Ministrijas Iekšējā Audita nodaļa (IAN) ir atbildīga par šo audita funkciju, un tās tiesiskais ietvars ir:

- Iekšējā audita rokasgrāmata
- Finanšu Ministrijas SF finansēto projektu, SF atmaksas pieprasījumu un izmaksu deklarāciju izlases veida pārbaudes kārtība
- Iekšējā Audita Departamenta un nodaļas statūti
- Amata apraksti

Vairākos atsevišķos lēmumos ir konkretizētas VI prasības saistībā ar finansu vadību un kontroli un publicitāti.

- A. Lēmumi par prasībām Vadošajai iestādei:
- *Par grantu shēmas izvērtēšanas kārtību (2004.g. 28. maija Rīkojums Nr. 501).*
 - Par pamatprasībām līgumiem starp vienotā programmdokumenta vadībā iesaistītajām institūcijām un līguma ar struktūrfonda finansējuma saņēmēju par projekta īstenošanu saskaņošanai (2004.g. 28. maija Rīkojums Nr. 504)
 - Par prasību Eiropas Savienības struktūrfondu vadības sistēmā iesaistītajām pirmā līmeņa starpniekinstitūcijām un otrā līmeņa starpniekinstitūcijām apstiprināšanu (2004. gada 29. septembra Rīkojums Nr. 854)

B. Lēmumi par finansu vadību un kontroli

- Par kārtību, kādā veicamas izlases pārbaudes projektu īstenošanas vietās (2004. gada 16. augusta Rīkojums Nr. 712)
- Par pamatprincipiem izlases pārbaudei par struktūrfondu finansēto projektu, struktūrfondu pieprasījuma vai izdevumu deklarācijas atbilstību. (2004. gada 28. maija Rīkojums Nr. 502)
- Par kārtību, kādā sniedzamas ziņas par konstatētajām neatbilstībām un pārkāpumiem palīdzības īstenošanai (2004. gada 7. jūnija Rīkojums Nr. 546)
- Par kārtību, kādā nodrošināma neattaisnoti veikto izdevumu uzskaitē un atmaksāšana (2004. gada 28. augusta Rīkojums Nr. 724)

C. Lēmumi par publicitātes pasākumiem:

- Rīkojums par vizuālās identitātes vadlīnijām (2004.g. 28. maija Rīkojums Nr. 503)
- Par kārtību, kādā publiskojama informācija par Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētajiem projektiem (2004. g. 3. novembra Rīkojums Nr. 964).

Likums "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā," Latvijas nacionālā likumdošana regulē interešu konfliktu attiecībā uz valsts ierēdņiem, bet ne uz aģentūru darbiniekiem, kuriem nav ierēdņa statusa. *Delna* ir strādājusi pie priekšlikuma piemērot ierēdņa statusu aģentūru darbiniekiem un projektu vērtētājiem, lai uz aģentūru darbiniekiem un vērtētājiem attiektos likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteiktās normas un sankcijas. Šī likuma mērķis ir:

- Nodrošināt, lai amatpersonas darbotos sabiedrības interesēs;
- Novērst valsts amatpersonu personisko vai finansiālo interešu ietekmi;
- Vecināt atklātību valsts amatpersonu darbībā un viņu atbildību sabiedrībai, kā arī sabiedrības uzticību valsts amatpersonu darbībai.

4.1 Komentāri

Tiesiskā ietvara materiāls par SF piešķiršanu Latvijā raksturojams kā skaidrs un atbilstošs ES regulējumam, kas Kopienas līmenī ieviests attiecībā uz SF vadību un kontroli.

Tātad Latvijas vispārējais tiesiskais ietvars konkretizē ES vadības sistēmu Latvijā.

Tātad ir noteikts tiesiskais ietvars SF piešķiršanas kontrolei – jautājums ir tikai par to, kā šis regulējums tiek piemērots praksē.

Pamatojoties uz tikšanos ar gan pirmā, gan otrā līmeņa iestādēm, šķiet, ka pastāv labas vadlīnijas projektu vadībai, kontrolei un novērtēšanai.

Konsultante saņēma ļoti nedaudz konkrētu iekšējo vadlīniju (latviešu valodā). Pamatojoties uz tām, šis vadlīnijas nebija iespējams novērtēt.

Vadlīniju kvalitātei ir ārkārtīgi liela nozīme praktiskajā SF vadībā un kontrolē – it īpaši SF vadībā nepieredzējušiem darbiniekiem, kuri strādā ar sarežģītiem un visaptverošiem ES SF vadības sistēmas noteikumiem un regulējumu.

Varētu apsvērt veikt pamatīgu šo dažādo organizāciju iekšējo vadlīniju novērtējumu un izvērtējumu, lai definētu vadlīniju konkretizēšanas nepieciešamību.

Citu ES valstu pieredze liecina, ka sekojošās ir SF vadības un projektu ieviešanas labas pārvaldības iezīmes, kuras būtu ietveramas skaidrās vadlīnijās gan administrācijai, gan projektu pieteicējiem. Ikviens no šīm īpašībām var palīdzēt novērst iespējamās korupcijas, krāpšanas vai pārkāpumu riskus abās pusēs: gan no administrācijas, gan projektu pieteicēju puses.

Pilnīga informācija

Pilnīga informācija par konkursa noteikumiem, vadlīnijas, pamatinformācija ir pieejama tajā dienā, kad tiek izsludināts projektu konkurss, un konkursa procedūras laikā tā netiek mainīta.

Konkursa procedūras laikā atbildīgās iestādes sniedz rakstveida un saistošas atbildes uz jautājumiem, kas lūdz paskaidrojumus. Atbildes ir atklātas un pieejamas visiem projektu pieteicējiem, piemēram, internetā.

Vērtēšanas kritēriji

Projekta vērtēšanas kritēriji un vērtēšanas procedūras tiek noteiktas pirms konkursa izsludināšanas. Kritēriji ir skaidri un pretendentiem pieejami.

Konkrēts termiņš

Pieteikumu iespējams sagatavot saprātīgā laika periodā. Visi pieteikumi, kas iesniegti līdz noteiktajam termiņam, vērtējami pēc vieniem vērtēšanas kritērijiem.

Skaidri konkursu sludinājumi

Skaidras prasības konkrētajos izsludinātajos konkursos saskaņā ar noteiktu SF programmas pasākumu var novērst iespējamu krāpšanos un to, ka ļoti vispārīgi noformulēti projekti saņem finansējumu tādām aktivitātēm, kuras attiecīgās politikas programma neparedz. Tā, piemēram, ir Ungārijā, kur saistībā ar ESF programmdokumenti ir sadalīti daudzos pasākumos un kur, izsludinot konkursus, tiek definēti projekti.

Atbalsts attiecībā uz projektu ieviešanu

Administrācijas atbalsts SF projektiem attiecībā gan uz projektu saturu, gan to finansu vadību.

Iepirkums

Skaidri iepirkuma noteikumi un nacionālie iepirkuma likumi atbilst ES likumiem par iepirkumu un iepirkumu konkursa procedūru.

Projektu ieviešanas kontrole

Visefektīvākās kontroles metodes ir tās, kas pastāv ārpus institūcijām – godīgiem un efektīviem uzraugiem, labiem audita birojiem un skaidriem noteikumiem par ētisku rīcību vajadzētu spēt atturēt no korumpētas rīcības un to atklāt.

Sūdzības

Ir jābūt skaidrai pārsūdzības procedūrai, un pretendenti ir par to jāinformē pirms konkursa izsludināšanas vai iepirkuma procedūras uzsākšanas.

5. Krāpšanas apkarošana ES un Struktūrfondos

Krāpšana ES

Krāpšana var notikt visos finansējuma piešķiršanas posmos, starp dažādām personām un dažādām institūcijām, dažādos laikos un dažādos veidos.

Saskaņā ar 1995. gada 26. jūlija Konvenciju par EK Finansiālo interešu aizsardzību, krāpšana ir apzināta rīcība vai nolaidība saistībā ar:

- Viltotu, neprecīzu vai nepilnīgu paziņojumu vai dokumentu iesniegšanu vai izmantošanu, kā rezultātā tiek nepareizi piešķirti vai paturēti fondi no EK vispārējā budžeta vai arī no EK uzdevumā pārvaldītiem budžetiem.
- Šādu fondu nepareizu izmantošanu citiem mērķiem, nevis tiem, kuriem tie sākotnēji tika piešķirti.

Komisija vispārīgāk definējusi krāpšanu kā jebkuru personu vai institūciju izdarītu likumu pārkāpumu, kas rada finansiālus kaitējumus ES budžetam.

Visu DV likumdošanās ir visaptverošas krimināltiesības, kas ietver dažāda veida krāpšanu, šīs normas iespējams piemērot, lai sodītu par Eiropas krāpšanas gadījumiem: viltšanu un viltotu instrumentu izmantošanu, nepatiesām deklarācijām, krāpšanu, uzticības laušanu, likumīgi piešķirtu fondu nepareizu izmantošanu.

Tomēr 25 dažādu likumdošanu līdzāspastāvēšana diezin vai var veicināt apsūdzības uzrādīšanu pārkāpējiem un viņu efektīvu sodīšanu.

Dažās DV krāpšana attiecībā uz ES budžetu ir skaidri iekļautas kā krāpšana attiecībā uz nacionālo budžetu, turpretim citās ir tādi likumdošanas nosacījumi, kas piemērojami tikai attiecībā uz tādiem krāpšanas gadījumiem, kas nodara kaitējumu nacionālajam budžetam.

Attiecībā uz nelikumīgi iegūtiem piešķirumiem dažu krimināltiesību modeļu pamatā ir aktīvas krāpšanas princips, bet citos pietiek ar vienkāršu faktu sagrozīšanu. Dažās valstīs jābūt tiši nepatiesiem apliecinājumiem, kurus pavada kaut kāda veida rīcība vai manipulācijas ar mērķi padarīt tos ticamus. Citās sistēmās pietiek ar nolaidību vai maldinošiem apgalvojumiem, lai tos uzskatītu par krimināli sodāmu nodarījumu. Ne visās valstīs likumīgi saņemtu grantu vai subsīdiju izmantošana citiem mērķiem vai arī fondu neizmantošanu atbilstoši piešķiruma mērķiem vai termiņiem tiek uzskatīti par noziedzīgu nodarījumu.

5.1 Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs (OLAF)

Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs (OLAF) tika izveidots 1999. gadā kā Komisijas Ģenerāļsekretariāta darba grupas „Krāpšanas novēršanas koordinācija” (UCLAF) vietā. Neraugoties uz to, ka tas ir Eiropas Komisijas daļa un atrodas par budžetu atbildīgā komisāra pārraudzībā, birojam ir individuāls, neatkarīgs statuss, lai tas varētu realizēt savas izmeklēšanas funkcijas. Tādējādi OLAF ir izmeklēšanas neatkarība atklāt un uzraudzīt krāpšanu tādās jomās kā, piemēram, muiža, subsīdiju nepareiza izmantošana, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas Kopienā, kā arī cīņties pret korupciju un jebkuru citu nelikumīgu darbību saistībā ar Kopienas finansējumu.

OLAF, pārstāvot Komisiju, realizē izmeklēšanas pilnvaras, kas izriet no Kopienas likumdošanas un līgumiem ar trešajām valstīm. Birojs var „veikt iekšējās izmeklēšanas visās institūcijās, iestādēs, birojos un aģentūrās, kuras ir dibinātas ar vai pamatojoties uz EK un Euratom Līgumiem (Regula Nr. 1073/ 99, 7. punkts), un tam tiek uzticēts veikt „pārbaudes un inspekcijas uz vietas dalībvalstīs”(turpat, 9, punkts).

Lai Birojs varētu efektīvi pildīt savu pienākumu izmeklēt, izšķiroša nozīme ir sadarbībai ar nacionālajiem partneriem (izmeklēšanas dienestiem, policiju, juridiskajiem un administratīvajiem dienestiem, u.t.t.), ne tikai tāpēc, ka tie ievāc tradicionālos Kopienas pašas resursus, bet arī tāpēc, ka tie realizē aptuveni 80% no Kopienas budžeta.

OLAF, Audita DG un nozaru Ģenerāldirekcijām ir kopēja atbildība uzraudzīt sistēmu un ziņot par pārkāpumiem Kopienas līmenī, turpretī DV ir galvenā atbildība par vērtēšanu pret atklātajiem pārkāpumiem un finansiālo korekciju ieviešanu.

Ziņošanas un turpmāko darbību attiecībā uz atklātajiem pārkāpumiem SF ietvarā (Regula (EK) 1681. 94) OLAF ir vadošā iestāde. Tas nozīmē, ka tās atbildīgās iestādes, kuras dalībvalstīs nodarbojas ar SF, ziņo OLAF par atklātajiem pārkāpumiem (kuru finansiālā ietekme pārsniedz 4000 eiro) un sniedz Birojam jaunāko informāciju par šādiem gadījumiem.

Pienākums ziņot par pārkāpumiem ir noteikts Regulā Nr. 595/91 attiecībā uz lauksaimniecības sektoru, Regulās Nr. 1681/94 un 1831/94 par Struktūrfondu pasākumiem un Regulā Nr. 1150/2000 par pašu resursiem.

Atšķirība starp pārkāpumiem un krāpšanu ir tāda, ka krāpšana ir kriminālnoziedzums, par kuru var lemt tikai tiesnesis tiesas prāvas kontekstā. Par tādu tas kļūst tikai tad, kad tiesvedības process ir beidzis un kad iespējams noteikt reālo krāpšanas apjomu.

Galvenā atbildība par SF izdevumu vadīšanu un kontroli piekrīt dalībvalstīm. Kaut arī tad, kad OLAF tiek ziņots par nopietniem pārkāpumiem vai krāpšanu, Birojs var pēc nopietna situācijas izvērtējuma nolemt iesaistīties. OLAF Vienība B8 Strukturālajai rīcībai nodarbojas ar cīņu pret SF krāpšanu.

Tāpēc OLAF uztur ciešas attiecības ar tām nozaru DG, kuras Komisijas līmenī atbild par SF (DG REGIO, Nodarbinātības DG, Lauksaimniecības DG un Zvejnie-

cības DG) , bet tāpat arī ar dalībvalstu vadošajām iestādēm un uzraudzības iestādēm (UI).

Tad, kad ir uzsākta ārēja izmeklēšana, OLAF veic lokālās (saskaņā ar Regulu 2185/96) ieguvēju pārbaudes, par kuriem ticis ziņots, bet tāpat arī veic pretējo pušu pārbaudes (piegādātāju, klientu, pārvadātāju), lai pārlicinātos, kādi un cik pareizi bijuši no Eiropas budžeta finansētie reālie izdevumi. Šādas rīcības tiek veiktas ar nacionālo atbildīgo iestāžu atbalstu.

Regula Nr. 2185/96, it īpaši – saskaņā ar to veiktās pretējo pušu pārbaudes – ir izrādījies esam efektīvs instruments krāpšanas gadījumu atklāšanai. Organizēta krāpšana SF parasti nozīmē to, ka dokumenti, reģistri, grāmatvedības atskaites un paziņojumi pilnībā atbilst atbildīgajām iestādēm iesniegtajām izdevumu deklarācijām. Tomēr bieži vien savstarpējas vienošanās ar nolūku izkrāpt Eiropas un nacionālo budžetu līdzekļus tiek atklātas, pārbaudot citus, ar finansēto operatoru saistītos ekonomiskos operatorus: ieguvēji un piegādātāji ir vieni un tie paši, finansētās darbības patiesībā nav notikušas, rēķinu summas pārsniedz reālos apjomus, nesaprotami izdevumi, atmaksājot ieguvējam daļu no piegādātājiem samaksātās naudas, darbība ārpus finansējumam noteiktajam periodam.

Bieži vien OLAF ziņojumi tiek nodoti dalībvalstu tiesu iestādēm.

DV administrāciju prakse joprojām atšķiras, kaut gan, pateicoties centieniem harmonizēt pieeju, ir panākti uzlabojumi. Dalībvalstu iesniegtie dati joprojām ir nepilnīgi. Tāpat arī nav konsekvences atšķirībās starp „aizdomām par krāpšanu” un citiem pārkāpumiem, jo ne vienmēr dalībvalstīs pastāv vienāda kriminālnoziedzuma riska definīcija.

Viena no OLAF lomām ir sniegt informāciju un vadlīnijas par Regulas (EK) 1681/94) nosacījumu ieviešanu (kas attiecas uz dalībvalstu ziņošanu par Kopienas līmeņa atklātajiem pārkāpumiem). Galvenais šo vadlīniju dalībvalstīm aspekts ir pārkāpumu definēšana. Birojs to dara, atsaucoties uz 1(2). Pantu Kopienas Regulā (EK, Euratom) No 2988/95 , kurā “Pārkāpums” definēts kā „Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienas budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienas vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai izdarot nepamatotus izdevumus.” Vispārējā atšķirība starp krāpšanu un pārkāpumu ir tāda, ka pirmā ir tīšs nodarījums un ir kriminālnoziedzums, bet pārkāpums ir jebkurš Kopienas tiesību pārkāpums, kas radies rīcības vai nolaidības dēļ.

5.2 Krāpšanas un pārkāpumu veidi Struktūrfondos

Pamatojoties uz OLAF sniegto informāciju un ziņojumiem, zināmās problēmas par pārkāpumiem un krāpšanu SF ir sekojošās un sastopamas visos fondos:

Uzpūsti rēķini :

Ieguvējs lūdz piegādātājam izrakstīt uzpūstu rēķinu. Tas it īpaši notiek tajos gadījumos, kad abi pieder vienam uzņēmumam. Cits mehānisms ir uzpūstu cenu novirzīšana caur trešo personu (piemēram, piegādātājs izraksta dažādus rēķinus, kas tad tiek iekļauti vienā, vispārējā rēķinā, kuru ieguvējam nosūta starpniekuzņēmums).

Noteiktā perioda izmaiņas:

Dokumentu viltošana vai tādu izdevumu deklarēšana, kas neietilpst atmaksai/ finansēšanai noteiktajā periodā.

Ja nepieciešama konkursa procedūra:

Bieži vien netiek ievērotas konkursa procedūras.

Attiecībā uz konkrētiem fondiem šīs ir visplašāk pazīstamās problēmas:

ERAF:

Ar ERAF saistītos projektus bieži vien realizē publiskas institūcijas, it īpaši – attiecībā uz 1. mērķa jomām. Galvenā problēma ir tā, ka ne vienmēr konkursa procedūras tiek noturētas taisnīgi, objektīvi un caurskatāmi. Tāpat arī, tā kā bieži vien tiek realizēti celtniecības/ infrastruktūras projekti, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi, ir jāievēro likumdošana attiecībā uz vidi.

ESF:

Ar ESF saistītās lietas bieži vien ietver apmācību. Šādos projektos bieži vien ieguvējs nepareizi samaksā pasniedzējiem un instruktoriem. Cita parasta situācija ir krāpšana, falsificējot semināru/ kursu dalībnieku sarakstus. Tāpat arī bieži vien projektam tiek pierēķinātas pieskaitāmās vai vispārējās izmaksas.

ELVGF-Virzības sadaļa:

Projekti, kuri saņem ELVGF fondus, parasti tiek realizēti vietējā līmeņa pasākumu ietvaros. Šeit uzmanība jāpievērš zemnieku un piegādātāju tuvām attiecībām, dažādās lietās novērota uzpūsto rēķinu problēma.

ZVFI:

Ar ZVFI finansējumu trešajās valstīs tiek ārpus ES tiek izveidoto kopuzņēmumi un kuģi tiek reģistrēti tur. Taču ne vienmēr tiek pildīts pienākums 36 mēnešus ar šiem kuģiem zvejojot trešo valstu ūdeņos. Tāpat arī šajos ūdeņos nozvejotās zivis netiek pārdotas ES tirgū, kā tam vajadzētu būt. Kad projekti ir saistīti ar kuģu modernizāciju, parasti remontdarbi rēķinos tiek deklarēt kā modernizācija. Zivju pārstrādes fabriku modernizācijas gaitā ir novēroti uzpūstie rēķini un lietotu preču deklarēšana kā jaunu.

Pēc Komisijas 2004. gada Ziņojuma par EK finansiālo interešu aizsardzību un cīņu pret krāpšanu, DV ziņoja par 3 339 pārkāpumiem, no kuriem 3 049 attiecās uz Regulu Nr. 1681/94 un 290 - uz Regulu Nr. 1831/94. Kopējais ES budžets, kuru skāra šie pārkāpumi, 2004. gadā bija apmēram 695 miljoni eiro, no kuriem 532 miljoni eiro attiecās uz SF, bet 163 miljoni eiro – uz Kohēzijas fondu. Pārkāpumi, par kuriem ziņots šajā sektorā, atbilst 1,95% no 2004. gadā strukturālajiem pasākumiem piešķirtā budžeta ². Sīkāku informāciju par DV ziņojumiem par pārkāpumiem skat. 1. un 2. pielikumā.

² 2004. gada Komisijas Ziņojums EK finansiālo interešu aizsardzība un cīņa pret krāpšanu. Pārkāpumu statistiskais novērtējums – Lauksaimniecības fondi, Struktūrfondi un Kohēzijas fondi, kā arī pašu resursu.

Ir grūti izcelt reālas pārkāpumu tendences Struktūrfondos un Kohēzijas fondos, jo to finansētie projekti un darbības notiek, pamatojoties uz daudzgadīgām programmām. Ļoti ticami, ka pieaugošo ziņojumu skaitu par pārkāpumiem – par 34 % no 2003. līdz 2004. gadam – ir ietekmējuši uzlabotie kontroles mehānismi un labāka ziņošanas prasību ievērošana, nevis šādu pārkāpumu skaita pieaugums.

2004. gadā četras jaunās dalībvalstis iesniedza savus pirmos ziņojumus par SF: Latvija, Igaunija, Ungārija un Polija.

Trijās DV paziņojumu skaits saglabājās relatīvi stabils (Austrijā, Somijā un Nīderlandē), turpretim 5 DV pieredzēja vienādu paziņojumu skaita pieaugumu (Spānijā, Francijā, Īrijā, Luksemburgā un Apvienotā Karaliste). Citas ziņojumu skaits pieauga, dažās šis pieaugums bija būtisks (Itālija, Vācija, Portugāle, Grieķija un Beļģija).

Joprojām saglabājas būtiska atšķirība starp lietu skaita ziņā, par kurām DV ziņojušas. Saskaņā ar ziņojumu tas, ka Itālijas skaitļi tagad pielīdzinās Vācijas sniegtajiem datiem, var uzvecināt uz jautājumiem, vai dažas lielās dalībvalstis, it īpaši – Spānija un Francija – neziņo par visiem gadījumiem.

Kas attiecas uz tendencēm ziņošanā par pārkāpumiem, dalībvalstis iespējams iedalīt trīs grupās:

- Samazinās: Spānija, Francija, Īrija, Luksemburgā un Apvienotā Karaliste
- Stabils: Austrija, Somija, Nīderlande
- Pieaug: Visās pārējās dalībvalstīs

Pārkāpums, par kuru tiek ziņots visbiežāk, ir „neatbilstoši izdevumi”.

Visbiežāk notikušās darbības gadījumos, kad ir „aizdomas par krāpšanu” ir „viltoti vai falsificēti atbalstošie dokumenti”.

Šķiet, ka ESF uzrāda lielāku procentu gadījumu, kad ir „aizdomas par krāpšanu” nekā citi fondi 2004. gada ziņojumos par pārkāpumiem.

Pārkāpumi saistībā ar ERAF ir auguši gan skaita, gan finansiālās ietekmes ziņā.

6. Labās prakses piemērs

Šī nodaļa pievēršas ESF administrēšanai Dānijā kā ES fondu administrēšanas labās prakses piemēram. Uzsvars tiek likts uz tiesisko ietvaru un labāko praksi pārkāpumu un krāpšanas novēršanas jomā.

Laika gaitā ESF ieviešanas struktūra Dānijā nav bijusi nemainīga, taču izmaiņu cēloņi meklējami nevis ES, bet gan izmaiņās nacionālajās politiskajai – administratīvajās prioritātēs³.

ESF ir tradicionāli piederējuši Darba ministrijai, taču 2004. gadā Tirdzniecības ministrija nostiprināja savas pozīcijas, un ESF fondi tika nodoti tās jurisdikcijā.

Programmu plānošanas periodā 2000. – 2006. g. Dānija no ESF katru gadu saņem aptuveni 67 miljonus eiro.

2000. Gada 12. aprīļa likums Nr. 254 par ESF fondu administrēšanu ir administrēšanas tiesiskais ietvars Dānijā, un tas atbilst ES Regulai Nr. 1260/1999 par Struktūrfondi un Regulai Nr. 1784/1999 par ESF.

Dānijā par ESF administrēšanu atbildīgais ministrs ir Tirdzniecības ministrs. Taču ministra kompetence ir deleģēta Nacionālajai Uzņēmumu un celtniecības aģentūrai (Lēmums 858/2004). Šī aģentūra ir vispārējā atbildīgā institūcija par ESF aktivitātēm Dānijā, attiecībā gan uz 2., gan 3. mērķi („Vadošā iestāde”, galvenokārt, Regula 1260/1999, 9n. pants). Taču tas nenozīmē, kad ESF administrēšana ir centrālās valdības prerogatīva.

Pirmkārt, Dānijas ESF līdzekļi ir sadalīti centrālā un decentralizētā daļā. Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra administrē tikai centrālo daļu. Decentralizēto – lielāko – daļu administrē visu Dānijas 14 apgabalu Reģionālās ESF Komitejas. Šīs Komitejas lemj par individuālajiem grantu pieteikumiem reģionālajiem projektiem un gala ieguvēji (galvenokārt - Padomes Regula 1260/1999, 9l. pants). Sekretariāta atbalstu nodrošina apgabala administrācija.

Otrkārt, ES „partnerības” princips (Padomes Regula 1260/1999, 8. pants) nosaka, ka jānotiek konsultācijām ar vietējā līmeņa atbildīgajām iestādēm un interešu organizācijām. Centrālajā līmenī Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra izlemj par ESF grantu piešķiršanu komitejā, kurā ir pārstāvji no vairākām ministrijām, darba devēju un darba ņēmēju organizācijām un vietējo un reģionālo pašvaldību asociācijām (Lēmums 1327/2004, § 9). Reģionālajā līmenī ESF komitejas veido apgabala, pašvaldību, darba devēju un darba ņēmēju organizāciju un dekoncentrētā valsts darba tirgus reģiona pārstāvji. (Lēmums 1327/2004, § 10).

Treškārt, kā to pieprasa ES noteikumi, ir uzraudzības komitejas, kas uzrauga visas ESF aktivitātes. Tās veido augšminētie partneri un Eiropas Komisija (Lēmums 1327/2004, § 3). Tātad – Dānijas ESF administrācijai ir raksturīga apgabalu līmenī iedibināta korporatīvā konsultēšanās un decentralizācija.

³ Sīkāk par Dānijas ESF administrāciju skat. 4. pielikumu.

Pēc programmēšanas principa ieviešanas Dānijas valdība nolēma, ka lielāka daļa ESF pieteikumu ir jāizvērtē ESF Reģionālajām Komitejām vietējā līmenī ar plašu funkcionālo un ģeogrāfisko interešu pārstāvību. Šo principu apstiprināja Dānijas parlaments, kad deviņdesmito gadu vidū tika formalizēta ieviešanas struktūra (Likums 191/1995-96).

Likums Nr. 254 un lēmumi (Nr. 132/2001 un 133/2001) ietver šos papildus noteikumus par ESF administrēšanu Dānijā.

Lēmumos Nr. 132 un 133 noteikts, ka Vadošā iestāde var izstrādāt detalizētākas vadlīnijas attiecībā uz ESF projektu administrēšanu.

Pamatojoties uz to, ir izstrādāti vispārēji programmu novērtēšanas noteikumi un vispārējās vadlīnijas projektu administrēšanai.

Tajos iekļautas ļoti detalizētas un skaidras vadlīnijas reģionālajiem ESF projektu administratoriem par projektu pārbaudes vizītēm.

ES ar Regulu Nr. 438/01 attiecībā par Regulas 1260/99 ieviešanas noteikumiem attiecībā uz SF projektu administrēšanas un kontroles sistēmām noteikusi, kā DV jāorganizē projektu kontrole un kāda veida kontroles mehānismi jāievieš.

Dānijā ESF piešķirumu kontrole un audits nozīmē tālāku regulējumu ar 2001. gada lēmumu Nr. 132 attiecībā par kompetences sadalīšanu attiecībā uz ESF administrēšanu.

Ir noteikts, ka jābūt neatkarīgai kontroliera funkcijai, kurai jāziņo par intervencēm. Kontrolierim ir jārealizē kontrole gan par administrāciju, gan MI un jāveic projekta izlases veida pārbaudes. Kontrolierim ir jānosūta informācija par pārkāpumiem Komisijai saskaņā ar Regulu Nr. 1681/ 94. Tādējādi kontrolieris katru ceturksni ziņo par pārkāpumiem, kuri pārsniedz 4 000 eiro apjomu.

Projektiem jābūt līdzfinansētiem vismaz 50% apjomā no apstiprinātajiem projekta izdevumiem. Līdzfinansējumā iespējams iekļaut valsts, privātu uzņēmumu un/ vai institūciju finansējumu.

Pieredze liecina, ka līdzfinansējuma jēdziens ir viens no visgrūtākajiem ESF noteikumu kopumā. Tas funkcionē sekojoši: Dānijas finansu likumdošanā nav iekļauti atsevišķi nosacījumi par ESF projektu finansēšanu. Tomēr maksājumi dalībniekiem tiek ieskaitīti projekta budžetu izdevumos. Tas nozīmē, ka kursu dalībnieku sociālie pabalsti, alga vai bezdarbnieka pabalsts ir daļa no projekta izdevumiem, kaut gan patiesībā projekts tos dalībniekiem nemaksā.

Šādējādi maksājumi dalībniekiem ir visbūtiskākais Dānijas līdzfinansējuma avots. Tādējādi dalībnieki nodrošina projektam naudu. Tādējādi projektam ir jāpiesaista un jānotur dalībnieki, jākopj attiecības ar viņiem, kā arī jāreģistrē viņu dalība. Tas ir tāpēc, ka kursu dalībnieki - bezdarbnieki un citi projekta dalībnieki, pateicoties maksājumiem viņiem, dod ievērojamu ieguldījumu projektu līdzfinansējumā. Vispārējos aprēķinos lielākajā daļā ESF Dānijas projektu dalībnieki veido finansiālo pamatu un kodolu.

It īpaši 2000. gada sākumā šis līdzfinansēšanas princips radīja krāpšanas un pārkāpumu gadījumus ESF projektos. Pēc šiem gadījumiem tika veikts kontroles sistēmas riska novērtējums un tika uzlabotas administratīvās procedūras.

Kontroles sistēmu pēc uzlabojumiem 2004. gadā var raksturot kā caurskatāmu, un dažādās vadlīnijas nodrošina augstu viendabības pakāpi projektu administrēšanā gan reģionālajā, gan nacionālajā ESF administrācijas līmenī.

Audita funkcija tiek piesaistīta kā vienas privātas grāmatvedības firmas ārpakalpojums, kas realizē kontroli un audita vizītes visos projektos. Ir pierādījies, ka šāds risinājums nodrošina vienotu un homogēnu ESF likumu un noteikumu piemērošanu.

2004. gadā administrācijas sistēmā tika veikti vēl papildus uzlabojumi, lai padarītu to projektiem lietotājiem draudzīgāku. Tas nozīmē – elektroniskas pieteikuma formas, skaidras vadlīnijas attiecībā uz budžetu un finansu vadību.

Tāpat arī ir izveidota atbalsta mājas lapa, kurā tiešsaistes režīmā pieejama projektu ieviešanas rokasgrāmata un ātras atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem.

Dānijas Valsts Audita 2004. gada slēdzienā secināts, ka ir bijusi zināma neskaidrība attiecībā uz ziņošanu par pārkāpumiem un ka Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra nav skaidri definējusi, kad par pārkāpumu ir jāziņo Komisijai.

Pārskatītajā ziņojumā 2003. gada septembrī Komisija ir stingri ieteikusi izveidot konkrētas vadlīnijas un uzlabot turpmāko darbu ar atklātajiem pārkāpumiem.

Tas tika izdarīts 2004. gada oktobrī, kad Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra izveidoja vadlīnijas par ziņošanu par pārkāpumiem un izsūtīja tās reģionālā līmeņa administrācijām. Šajās vadlīnijās ir skaidrāk noteikts, par kādiem pārkāpumiem ir jāziņo Komisijai.

7. Noslēguma piezīmes

Terminu „vadības deficīts” pirmais izdomāja Metkalfs, viņš arī izvirzīja jautājumu par to, vai it īpaši Komisija ir spējīga „vadīt Eiropu”.

Šo pašu jautājumu iespējams attiecināt uz dalībvalstīm un to spēju vadīt Struktūrfondus, par kuriem tās atbild.

Ir grūti runāt par vienotu vadības sistēmu attiecībā uz tādu daudzlīmeņu un daudzu aģentūru sistēmu, kāda ir Struktūrfondu vadības sistēma dažādās ES valstīs.

Ieviešot šo sistēmu, EK ir novērojusi sekojošās problēmas: Nepietiekama funkciju nošķiršana, darbinieku nepietiekamība – gan kvalitātes, gan kvantitātes ziņā, kā arī nepietiekams pilnvarojuma deleģējums attiecīgajām institūcijām.

Ir jāuzsver, ka ir SF vadības sistēmā ir grūti runāt par tiešo korupciju, tādu kā kukuļdošanu. Tomēr ir riska zonas, kurās ir iespējams interešu konflikts, favorītisms, nepotisms un krāpšana⁴.

Šīs riska zonas iespējams samazināt ar labas pārvaldības principiem un SF regulējuma efektīvu ieviešanu, ar regulējuma konsekventu interpretāciju, efektīvu iesaistīto organizāciju koordināciju un atbilstošu atbildīgo iestāžu apmācību. Attiecībā uz pēdējo problēmu pieredze liecina, ka it īpaši cilvēkresursu radīšana prasa laiku un ka vairums no programmām perioda beigās tika realizētas labāk nekā sākumā.

Tas it īpaši jāpatur prātā, analizējot SF vadību jaunajās dalībvalstīs.

Iespējams apgalvot, ka ir trīs galvenie indikatori, kas liecina par Struktūrfondu efektīvu vadību:

- Struktūras
(Skaidrs pienākumu, kompetenču un uzdevumu sadalījums starp institūcijām, ieskaitot koordināciju institūciju iekšienē un starp tām);
- Cilvēkresursi
(Spēja detalizēti noteikt pienākumus, kompetences un uzdevumus ne tikai institūciju, bet arī atsevišķu darbinieku līmenī)
- Sistēma un instrumenti.
Procedūru, formu, vadlīniju, rokasgrāmatu u.t.t. pieejamība.

Vissvarīgākais efektīvas vadības aspekts ir skaidrs atbildības un uzdevumu sadalījums.

Vadības struktūra kopā ar iepriekš minētajiem 3 indikatoriem veido SF vadības shēmu, kuras kopsavilkums ir šāds:

⁴ Šo jēdzienu skaidrojumu skat. 3. pielikumā.

INDIKATORI	UZBŪVE		
	Struktūra Cilvēkresursi Sistēma un instrumenti		
Vadība	VI noteikšana	VI darbinieku pieņemšana	Uzdevumu deleģēšanas pasākumi
Programmēšana	Skaidri mērķi, pasākumi un pieņemšanas konkursi	Programmēšanas kapacitāte	Skaidras vadlīnijas/ rokasgrāmatas programmēšanai
Ieviešana	SI noteikšana	SI darbinieku pieņemšana un apmācība	Administratīvais un elektroniskais atbalsts projekta ieviešanai
Novērtējums un uzraudzība	Uzraudzības un novērtēšanas pienākumu noteikšana	Neatkarīgas novērtēšanas kompetences pieejamība	Lietotājam draudzīga datorizēta uzraudzības un novērtēšanas sistēma
Finansu vadība un kontrole	MI un funkciju noteikšana	Grāmatvedības un audita kompetence	Vienotas grāmatvedības sistēmas un finansēšanas procedūras pastāvēšana

Svarīga un iespējama stratēģija krāpšanas un pārkāpumu apkarošanai SF administrēšanas sistēmā ir nodrošināt – izmantojot struktūru un instrumentus, cilvēkresursus un sistēmas – ka matricēs noteiktie nosacījumi ir izpildīti un tiek regulāri novērtēti un uzlaboti.

8. Pielikumi

1. pielikums

Struktūrfondi

DV ziņotie pārkāpumi saskaņā ar Regulu Nr. 1681/94

2004. g. – Lietu skaits

Dalībvalsts	ERAF	ESF	ELVGF	ZVFI	Kopā
Austrija	25	8	5		38
Beļģija	38	4		3	45
Dānija	31	15	1		47
Igaunija		6	1		7
Somija	14	21	2		37
Francija	37	66	4	3	110
Vācija	736	185	56	8	985
Grieķija	79	26	42	3	150
Ungārija		1			1
Īrija	43				43
Itālija	423	125	77	13	638
Nīderlande	6	46	4	2	58
Latvija			2		2
Luksemburga	1	2			3
Polija		2	1		3
Portugāle	52	34	165	5	256
Spānija	59	164	28	12	263
Zviedrija	67	47	4	1	119
Apvienotā Kara- liste	160	66	11	7	244
Kopā	1 771	818	403	57	3 049

2. pielikums

Struktūrfondi

DV ziņotie pārkāpumi saskaņā ar Regulu Nr. 1681/94

2004.g. – Apjomi miljonos eiro

Dalībvalsts	ERAF	ESF	ELVGF	ZVFI	Kopā
Austrija	2,813	302	309		3,424
Beļģija	14,375	63		504	14,942
Dānija	1,456	1,009	10		2,475
Igaunija		31	74		105
Somija	974	457	60		1,491
Francija	1,774	1,227	52	51	3,104
Vācija	107,783	12,052	6,013	1,624	127,472
Grieķija	104,027	4,834	2,992	486	112,339
Ungārija		6			6
Īrija	3,451				3,451
Itālija	175,478	12,003	5,225	2,212	194,918
Nīderlande	2,083	3,472	1,281	17	6,853
Latvija			361	361	
Luksemburga	3	107			110
Polija		12			12
Portugāle	4,172	1,888	4,318	710	11,088
Spānija	19,904	4,728	866	377	25,875
Zviedrija	1,969	641	90	40	2,740
Apvienotā Kara- liste	18,282	3,203	102	466	22,053
Kopā	458,544	46,035	21,753	6,487	532,819

3. pielikums

Šajā Pielikumā definētas dažādas korupcijas un ar to saistītas darbības.

Kukuļošana

Kukuļošana ir naudas vai citu vērtību piedāvāšana kādam, lai pārliecinātu viņu izdarīt kaut ko tavā labā; vai arī maksājuma pieprasīšana par vairāk vai mazāk konkrētiem ieguvumiem. Kukuļošana ir fiksētas summas, noteikta procenta no līguma vai jebkuru citu labumu naudā vai mantā maksāšana (vairumā gadījumu) valsts amatpersonai. Kukuļošanai ir dažādi ekvivalenti apzīmējumi - *kikbeks*, *iesmērēšana*, komisija, procents - tie visi ietver korupcijas izpratni „no apakšas”, no korumpētāja redzes viedokļa. Tie ir visi maksājumi, kas nepieciešami, lai pāātrinātu, atvieglotu vai padarītu labvēlīgāku procesu virzību cauri birokrātijai vai arī, lai izvairītos no konkrēta sloga.

Tomēr kukuļošana tāpat arī ir kukuļa pieprasīšana „no augšas”. Tās ir sava veida „neoficiālas” nodevas, kad amatpersonas pieprasa neoficiālus maksājumus vai dāvanas no klientiem. Kad policisti aptur automašīnu un to pārmeklē, it kā pārbaudot iespējamus pārkāpumus, tā ir kukuļošanas izspiešanas forma, kas domāta ne tik daudz, lai novērstu noziegumus, bet gan lai radītu iespēju pieprasīt kukuļi.

Veicināšanas maksājumi

Veicināšanas maksājums, kas tiek dēvēts arī par „iesmērēšanas” vai „paātrināšanas” maksājumu, ir neliela samaksa, lai panāktu vai paātrinātu *rutīnas, tiesisku vai nepieciešamu darbību*.

Par veicināšanas maksājumiem notiek diskusijas. Daži šādus maksājumus uzskata par paciešamiem un kā paciešamu vajadzību „iesmērēt” biznesa riteņus, kuriem nepastāvot starptautiskais bizness nevarētu efektīvi un ātri darboties. Citi, piemēram, *Transparency International*, uzskata, ka veicināšanas maksājumi atrodas pavisam tuvu kukuļošanai.

Krāpšana

Krāpšana ir ekonomisks noziegums, kas ir saistīts ar kaut kāda blēdību, apmānu vai maldināšanu. Piemēram, krāpšana ir tie gadījumi, kad valsts aģentūras un valsts pārstāvji ir iesaistīti melnajos un pelēkajos (neoficiālajos) tirgos un kad viltojumu tīklus, nelegālu preču tirdzniecību un kontrabandu atbalsta „oficiāls” sankcionējums un iesaistīšanās. Nopietni krāpšanas gadījumi parasti tiek uzskatīti par individuāliem iedzīvošanās gadījumiem, taču ir iespējama arī „kolektīva” krāpšana, kad to izmanto valdošā grupa, lai palielinātu savus ieguvumus, un to varētu klasificēt kā korupciju iedzīvošanās nolūkos.

Favoritisms

Favoritisms vai draugu būšana nozīmē piešķirt amatus vai labumus draugiem un radiem, neatkarīgi no viņu sasniegumiem. Tas ir varas ļaunprātīgas izmantošanas mehānisms, kas noved pie valsts resursu „privatizācijas” un ārkārtīgi neobjektīvas sadales. Klientūras favoritisms ir neo-patrimoniālās sabiedrību pamatietīze, taču vairumā sabiedrību tas ir raksturīgi – un pat tiek sagaidīts – ka priekšroka tiks dota savas kopības locekļiem (ģimenes, klana, cilts, etniskās, reliģiskās vai reģionālās grupas).

Nepotisms

Nepotisms jeb radu būšana ir īpašs favorītisma paveids, kurā amata ieņēmējs (valdnieks), kuram ir tiesības iecelt amatos dos priekšroku augstiem amatiem izvirzīt savus radniekus (sievu, brāli un māsu, bērnus, māsu un brāļu bērnus, brālēnus, sievas radus, u.t.t.). Ja tā izrādās „veiksmīga”, tad dziļi nepotiskas sistēmas sāk līdzināties mafijai, jo ir kopējas ģimenes „vērtības” un lojalitātes.

4. pielikums

Dānijas ESF modelis

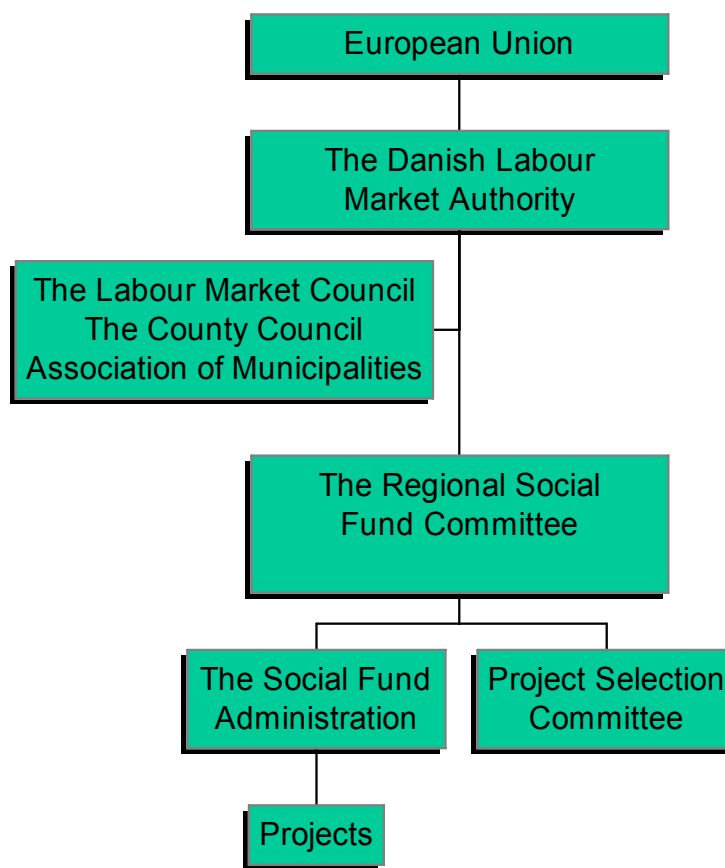
Dānijā ESF administrēšanas jomā ir trīs svarīgi partneri.

Institūcija	Atbildība
Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra	<ul style="list-style-type: none">• ESF nacionālā ieviešana un administrēšana• Horizontālā koordinācija• Programmēšana• Sadarbība un sarunas ar EK• Uzraudzības komiteja• Kontroles un atskaitīšanās EK uzraudzība• Administratīvie kontakti ar citām atbildīgajām ministrijām un reģioniem
Reģionālās Sociālā Fonda komitejas	<ul style="list-style-type: none">• Loma pasākumu un projektu ieviešana• Plānošana, koordinēšana un projektu apstiprināšana• Katra reģiona sekretariāts/ ESF koordinators
Uzraudzības komiteja	<ul style="list-style-type: none">• Pārtrauga programmas ieviešanu

Valsts līmenī Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra, būdama Tirdzniecības Ministrijas apakšvienība, atbild par ESF ieviešanu un koordināciju nacionālajā līmenī. Tāpat arī, kā uzskaitīts, tā veic horizontālo koordināciju, programmēšanu, sadarbojas un risina sarunas ar EK. Tā piedalās uzraudzības komitejā, atbild par uzraudzību, kontroli, paziņojumiem par izmaksām un galīgajiem ziņojumiem EK, kā arī atbild par kontaktiem ar citu nozaru ministrijām.

Reģionālajā līmenī reģionālā sociālā fonda komiteja katrā no 15 apgabaliem atbild par vietējo plānošanu, koordināciju un projektu apstiprināšanu. Šajās komitejās ir 2 apgabala pārstāvji, 2 municipalitāšu pārstāvji, tāpat arī katrā reģionā ir reģionālā Darba Tirgus padome, kas nosūta divus pārstāvjus no arodbiedrībām, 2 pārstāvjus no darba devēju asociācijām, kā arī vienu pārstāvi no padomes reģionālās vadības. Tāpat arī Reģionālajai Sociālā Fonda Komitejai ir sekretariāts, kas bieži vien atrodas Apgabala administrācijā un kurā strādā viens vai vairāki ESF koordinatori.

Beidzot mums ir uzraudzības komiteja, kuras uzdevums ir pārtraudzīt programmas ieviešanu, bet pie šīs komitejas mēs atgriezīsimies vēlāk.

Eiropas Savienība

Dānijas Darba tirgus pārvalde

Darba Tirgus padomes
Apgabalu padomes
Municipalitāšu asociācijas

Reģionālā Sociālā Fonda komiteja

Sociālā Fonda administrācija Projektu atlases komiteja
Projekti

Šajā diagrammā ir ietverti visi Dānijas ES programmā iesaistītie dalībnieki un to savstarpējās attiecības.

Sākot no apakšas, projektu virzītāji konsultējas ar Sociālā Fonda administrāciju, kas parasti atrodas apgabala līmenī.

Pēc iesniegšanas termiņa ESF koordinators nodod projektus Projektu Atlases komitejai, kuru veido Reģionālās Sociālā Fonda komitejas locekļi.

Pirms nodot atlasītos projektus Nacionālajai Uzņēmumu un celtniecības aģentūrai galīgajai apstiprināšanai, tiek uzklausīta arī Darba Tirgus padome, Apgabala padome un Municipālītāšu asociācija. Tas ir saistīts ar papildināšanas principu, no kura izriet šo partneru 50% finansējums.

Nobeigumā, Nacionālā Uzņēmumu un celtniecības aģentūra tieši kontaktējas ar EK.